

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1866

Caput XIII. De stigmatibus saeris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](#)

A alterum, dimissis innumeris, subjiciemus. Deinde pauca tantum miracula resert, de quibus lectorem suis in locis monebo.

k Tuscania, Italis Toscanella, ditionis Pontificia civitas est in provincia Patrimonii, de qua supra jam memini.

l Id est, viro nobili.

m De hac quoque civitate superius facta fuit mentio. Miraculum hoc etiam legitur apud Waddingum.

n Alias Hortensem, sive Hortanam, cuius jam crebro memini.

o Eadem habet Celanensis in Vita prima num. 67; sed ibi dicitur mulier illa, tactis a Sancto manibus suis, sanata fuisse. Forsan Sanctus et tactus et signum crucis adhibuit.

p Cassebat, seu caseatam, id est, placentam ex caso fuisse, scribit Celanensis mox laudatus. Hoc et sequens miraculum etiam retulit Waddingus.

q Lege Matthaei cap. 8.

r Vaticana et Suriana editiones: Bevani. Vide mox Annotata hic ad lit. d.

s In Ms. nostro codice hic legitur: Signo Crucis ab eodem lumen recuperavit optatum.

t Bononia, incolis Bologna, clarissima civitas, Romandiola primaria, notissima est.

B u Editio Vaticana: S. Gemini. Vide Annotata ad Vitæ primæ librum i, cap. 8, lit. m.

x Celanensis in Vita num. 69 etiam alia addens adjuncta, ait, mulierem hanc tam subito liberatam fuisse, ut S. Franciscus credere, cum non fuisse energumenam, sed sibi ab illa illussum esse.

y Verisimiliter indicatur Tifernum Tiberinum, Italis Citta di Castello dictum, qua ditionis Pontificia episcopalis civitas est in Umbria. Vide etiam Vitæ primæ num. 70 et Annotata ibidem.

z Lege etiam Vitam primam num. 68 et Annotata ibidem. Sequentia usque ad finem hujus capituli etiam habet editio Waddingi.

aa Adi Vitam primam num. 65, ubi hoc factum paulo latius resertur.

bb Haec quoque habet Celanensis in Vita num. 64, ubi vir iste religiosus, Castris plebis incola, Qualfreduetus vocatur, diciturque aquam, intincta corda, vel ex pilis ipsius (Sancti) aliiquid (eadem aqua) commiscens, infirmis potandam dedisse.

cc Offerebat ei populi (inquit Celanensis in Vita num. 65) panes ad benedicendum, quos longo reservantes tempore, ad eorum gustum a diversis ægritudinibus sanabantur.

CAPUT XIII.

De stigmatibus sacris.

Mos erat angelico viro Francisco nunquam otiori a bono: quin potius instar supernorum spirituum in scala Jacob, aut ascendebat in Deum, aut descendebat ad proximum a. Nam tempus sibi concessum ad meritum dividere sic prudenter didicerat, ut aliud proximum lucis laboriosis impenderet, aliud contemplationis tranquillis excessibus dedicaret. Unde cum secundum exigentiam locorum et temporum aliena condescendisset procurandæ salutis, inquietationibus derelictis turbarum, solitudinis secreta petebat, locumque quietis, quo liberius Deo vacans extergeret, si quid pulveris sibi ex conversatione hominum adhesisset. Biennio itaque antequam spiritum redderet cœlo b, divina providentia duce, post labores multitudinos perductus est in locum excelsum seorsum, qui dicitur Mons Alvernae.

dum in monte
Alverna qua-
dragesimam
S. Michaelis
servat,
c

189 Cum igitur juxta solitum morem Quadragesimam ibidem ad honorem sancti archangeli Michaelis c jejunare ceperisset, supernæ contemplationis dulcedine abundantius solito superfusus, ac celestium desideriorum ardentiōrī flamma succensus, supernarum cepit immissionum cumulatiū dona sentire. Ferebatur quidem in altum, non

ut curiosus Majestatis persecutator opprimendus a gloria d; sed tanquam servus fidelis et prudens, investigans beneplacitum Dei, cui se conformare omnimode summo peroptabat ardore. Immissum est igitur menti ejus per divinum oraculum, quod in apertione libri Euangelici revelaretur ei a Christo, quod * Deo in ipso et de ipso maxime foret al. quid acceptum.

190 Oratione itaque cum multa devotione praemissa, sacrum Euangeliorum librum de altari sumptum in sanctæ Trinitatis nomine aperiri fecit per socium, virum utique Deo * devotum et sanctum e. Sane cum in tria libri apertione semper Domini passio occurret, intellexit Vir Deo plenus, quod, sicut Christum fuerat imitatus in actibus vitæ, sic conformis ei esse deberet in afflictionibus et doloribus passionis, antequam ex hoc mundo transiret. Et licet propter multam austoritatem vitæ præteritæ, crucisque Dominicæ baulationem continuam, imbecillus jam esset corpore, nequam est territus; sed ad martyrii sustinentiam vigorosius animatus. Excreverat quidem in eo insuperabile amoris incendium boni Jesu in lampades ignis atque flammarum, ut atque multæ caritatem ejus tam validam extingue non valerent f.

191 Cum igitur Seraphicis desideriorum ardoribus sursum ageretur in Deum, et compassiva dulcedine in eum transformaretur, qui ex charitate nimia voluit crucifigi, quodam mane circa festum Exaltationis sanctæ Crucis g, dum oraret in latere montis, vidit Seraph unum, sex alas habentem tam dignitas quam splendidas de celorum sublimitate descendere: Cumque volatu celestino pervenisset ad aeris locum Viro Dei propinquum, apparuit inter alas effigies hominis crucifixi, in modum crucis manus et pedes extensos habentis, et cruci affixos. Due ale super caput ipsius elevabantur, duas ad volandum extendebantur, due vero totum velabant corpus.

192 Hoc videns, vehementer obstupuit, mixtum quæ mōrere gaudium cor ejus incurrit. Lætabatur quidem in gratoso aspectu, quo a Christo sub specie Seraph cernebat se conspicu; sed crucis affixio compassivi doloris gladio * ipsius animam pertransibat. Admirabat quamplurimum in tam inscrutabilis visionis aspectu, sciens, quod passionis infirmitas cum immortalitate spiritus Seraphici nullatenus conveniret. Intellexit tandem ex hoc, Domino revelante, quod ideo hujusmodi visio sic divina providentia suis fuerat presentata conspectibus, ut Amicus Christi prænosceret, se non per martyrium carnis g, sed per incendium mentis, totum in Christi crucifixi similitudinem transformandum.

193 Disparens igitur visio mirabilem in corde ipsius reliquit ardorem; sed et in carne non minus mirabilem signorum impressit effigiem. Statim namque in manibus ejus et pedibus apparet coherent signa clavorum; quemadmodum paulo ante in effigie illa viri crucifixi conspexerat. Manus enim et pedes in ipso medio clavis confixae * videbantur, clavorum capitibus in interiori parte manuum, et superiori pedum apparentibus, et eorum acuminibus existentibus ex adverso. Brantque clavorum capita in manibus et pedibus rotunda et nigra, ipsa vero acumina oblonga, retorta, et quasi repercussa, quae de ipsa carne surgentia carnem reliquam excedebat. Dexterum quoque latum, quasi lancea transfixum, rubra cicatrice obductum erat, quod saepe sanguinem sacram effundens, tunicam et femoralia respergabat.

194 Cernens autem Christi Servus, quod stigmata, carni tam lucenter impressa, socios familiares latere non possent, timens nihilominus publicare Domini sacramentum, in magno positus fuit dubitationis agone, utrum videlicet, quod videtur, diceret, vel taceret. Vocavit proinde aliquos ex fratribus, et generalibus verbis loquens, dubium coram eis proposuit, et consilium requisivit. Qui-dam vero ex fratribus, gratia Illuminatus et nomine

AUCTORE
S. BONAVEN-
TURA.

ex libro Evan-
geliorum in-
telligit, sibi
ad huc multum
patiendum
esse.
* Sur. male:
a Deo

Ibidem videt
ad se volantem
Seraphinum
crucifixum,

E

intelligitur,
se per amorem
in Christi si-
militudinem
transfor-
mantur.
* Ms. perpe-
ram gaudio

F

Evanescente
visione, ipse
quinq[ue] sacris
stigmatibus
insignitus
mansit,
* l. confixi

et quod gestum
fuerat, cum ti-
more sociis
narravit.

AUCTORE
S. BONAVEN-
TURA

i

k

t

m

Stigmata, qua-
Sanctus ocul-
tare nititur,
miraculis in-
clarescent.

* Wadd. ad
magnum glo-

riam

n

Pestis anima-
lium abigitur
aqua, qua San-
ceti manus pe-
desque fuerant
loti.

C
Apud montem
Alvernæ ces-
sat solita tem-
pestas.

* al. serenati

Hiemali tem-
pore sub rup-
pernoctans,
pauperem,
frigus non
ferentem,

solo manus
attactu calo-
facti.

* In Vatic.
deest ad

mine *i*, intelligens, quod aliqua miranda vidisset, pro eo quod videbatur admodum stupefactus, dixit ad Virum sanctum : Frater, non solum propter te, sed etiam propter alios, scias, tibi ostendi aliquando sacramenta divina. Timendum propterea jure videtur, ne, si, quod pluribus profuturum accepisti, celaveris, pro talento abscondito reprehensibilis judiceris. Ad cuius verbum motus Vir sanctus, licet alias dicere solitus esset : « Secretum meum mihi *k*; tunc tamen cum multo timore seriem retulit visionis praefatae *l*, addens, quod is, qui sibi apparuerat, aliqua dixerit, quis nunquam, dum viveret, alicui hominum aperiret. Credendum sane, tam arcana illa fuisse sacri illius Seraph, in cruce mirabiliter apparentis, eloquia, quod forte non licet hominibus ea loqui *m*.

193 Postquam igitur verus Christi amor in eandem imaginem transformavit Amantem, quadriginta dierum numero, juxta quod decreverat, in soliditudine consummatu; superveniente quoque solemnitate archangeli Michaelis, descendit angelicus vir Franciscus de monte, secum ferens Crucifixi effigiem, non in tabulis lapideis vel ligneis manu figuramat artificis, sed in carneis membris descriptam digito Dei vivi. Et quoniam sacramentum regis abscondere bonum est, ideo secreti regalis Vir conscient, signacula illa sacra pro viribus occultabat. Verum quia Dei est ad gloriam suam magna revelare, qua facit, Dominus ipse, qui signacula illa secrete impresserat, miracula quedam aperte per ipsa monstravit, ut illorum occulta et mira vis stigmatum manifesta pateret claritate signorum.

194 In provincia namque Reatina *n* pestis invaserat valle gravis, que oves et boves omnes sic consumebat crudeliter, quod nullum poterat remedium adhiberi. Vir autem quidam, timens Deum, nocte fuit per visionem commonitus, ut ad eremitorium fratrum festinanter accederet, et loturam manum ac pedum famuli Dei Francisci, qui tunc temporis morabatur ibidem, acceptam super animalia cuncta respergeret. Mane itaque surgens, venit ad locum, loturaque hujusmodi per socios sancti Viri latenter obtenta, oves et boves languentes ex ea respergit. Mirabile dictu! Statim ut aspersio animalia languida et in terra jacentia quantumcumque paululum attingebat, pristino recuperato vigore, surgebat continuo, et tanquam nihil mali sensisset, ad pascua festinabat. Sique factum est, ut per virtutem mirandam aquæ illius, que sacras plagas contigerat, omnis prorsus plaga cessaret, pestilensque morbus a gregibus fugaretur.

197 Circa prefatum montem Alvernæ, antequam Vir sanctus ibi contraheret moram, nube ex ipso monte surgente, grandinis violenta tempestas, fructus terræ consuetudinare devastabat; sed post illam appariitionem felicem non sine incalorium admiratione grando cessavit; ut colestis illius visionis excellentiam, et stigmatum ibidem impressorum virtutem, serenata * præter morem ipsa cœli facies declararet.

198 Contigit quoque, eum tempore hiemali, propter debilitatem corporis, et asperitatem viarum, hominis unius pauperis subiectum asello, sub rupi cuiusdam prominentis pernoctare crepidine, ut nivis et noctis supervenientum quoquo modo declinaret incommoda, quibus præpeditus ad hospitiū locum non valuerat pervenire. Cum autem Vir sanctus, hominem illum, querulosum submurmurantem gemitibus, hinc inde seipsum jactare sensisset, tanquam qui tenui operimento contactus quiescere præ frigoris acerbitate nequibat, divini amoris fervore succensus manu illum protensa palpavit.

199 Mirabile certe! Repente ad * illius sacra manus contactum, que Seraphici calculi gerebat incendum, omni fugato frigore, tantus in virum intus et extra calor advenit, ac si quaedam in eum vis flammæ ex fornaci spiraculo processisset.

Nam illico et mente et corpore confortatus, suavius inter saxa et nives usque mane dormivit, quam unquam in proprio lecto pausaverat, sicut ipse postmodum asserebat. Certis itaque constat indiciis, sacra illa signacula illius impressa fuisse virtute, qui operatione Seraphica purgat, illuminat et inflammat : cum ipsa, forinsecus expurgando a peste, salutem, serenitatem, et calorem corporibus, efficacia mira conferrent; sicut et post mortem evidenteribus est demonstratum prodigiis, suo loco posterius adnotandis *o*.

200 Ipse vero licet thesaurum inventum in agro multa diligentia studeret abscondere, latere tamen non potuit, quin aliqui stigmata manuum viderent et pedum; quanquam manus quasi semper portaret contextas, et pedibus extunc incederet calceatis *. Viderunt enim, dum viveret, fratres plurimi, qui licet essent propter sanctitatem præcipuum viri per omnia fide digni, tamen ad omne dubium amovendum, sic esse *, ac se vidisse, tactis sacrosanctis, juramento firmarunt *p*. Viderunt etiam ex familiaritate, quam cum Viro sancto habebant, aliqui Cardinals; laudes sacrorum stigmatum pro sis et hymnis et antiphonis, quas ad ipsius ediderunt honorem, veraciter inserentes *q*, qui tam verbo, quam scripto perhibuerunt testimonium veritatis. Summus etiam Pontifex dominus E Alexander*, cum populo prædicaret, coram multis fratribus, et me ipso, affirmavit, se, dum Sanctus viveret, stigmata illa sacra suis oculis conspicisse *r*. Viderunt in morte plus quam quinquaginta fratres, virgoque Deo devoutissima Clara cum ceteris sororibus suis, et seculares innumeris, ex quibus, quemadmodum suo loco dicitur *s*, quamplurimi et osculati sunt ex devotionis affectu, et correctaverunt manibus ad testimonii firmatum.

201 Vulnus autem lateris tam solite occultavit, sed vulnus lateris paucl, quod tamen post mortem ab innumeris conspicuitur. * Vatic. et Wadd. consimili t
* ibid. caputum u
* Ms. et Vatic. ascellas F
x

Sanctus doctor sancto Patri suo de his pia gratulatur,
* Ms. munitus insigniter
Ms. add. sunt
* Vatic. et Wadd. fiduciam

Jam vere impleta est prima visio, quam disti: videlicet, quod dux in militia Christi futurus, armis deberes caelestibus, signoque crucis, insignibus

Stigmata in manibus ac pedibus, dum viveret multi viderunt,
• Sur. calceatus

* in Ms. deest sic esse

p

q

r

s

E

Wadd. add.

quartus

sed vulnus la-
teris paucl,
quod tamen
post mortem
ab innumeris
conspicuitur.

* Vatic. et
Wadd. consi-
mili t

* ibid. capu-
tum u

* Ms. et Vatic.
ascellas F

x

A insignibus decorari *y*. Jam in principio tuæ conversionis Crucifixi visio compassivi doloris gladio mentaliter te transfigens, sed et auditus vocis de cruce, tanquam de throno Christi sublimi, et secreto propitiatorio, procedens *z* (juxta quod tuo sacro firmasti eloquio) vera indubitanter fuisse creduntur. Jam in tuæ conversionis progressu et crucem, quam vidit frater Silvester ex ore tuo mirabiliter procedentem *aa*, et gladios in crucis modum tua viscera transfigentes *bb*, quos sacer vidit Pacificus, tecum secundum Crucis figuram in ære sublevatum, cum de crucis titulo sanctus prædicabat Antonius *cc*; juxta quod prospexit angelicus vir Monaldus, non phantastica visione, sed revelatione fuisse cœlica conspecta, vere creditur et firmatur. Jam denique circa finem, quod simul tibi ostenditur et sublimis similitudo Seraph, et humiliis effigies Crucifixi, interius te incendens, et exterius te consignans, tanquam alterum angelum ascendenter ab ortu solis *dd*, qui signum in te habeas Dei vivi, et praedictis dat firmitatem fidei, et ab eis accipit testimonium veritatis.

B 204 Ecce jam septem apparitionibus crucis Christi, in te, et circa te, secundum ordinem temporum mirabiliter exhibitis et monstratis, quasi sex gradibus, ad istam septimam, in qua finaliter resusciscis, pervenisti. Christi namque crux in tuæ conversionis primordio, tam proposita, quam assumta ***; et deinceps in conversationis progressu per vitam probatissimam bajulata, in te ipso continet, et in exemplum alii demonstrata, tanta certitudinis claritate ostendit, Euangelicæ perfectionis apicem te finaliter conclusisse, ut demonstrationem hanc Christianæ sapientiae, in tuæ carnis pulvere exarataem, nullus vere devotus abjectat, nullus vere fidelis impugnet, nullus vere humili parvipendat; cum sit vere divinitus expressa, et omni acceptance condigna.

ANNOTATA.

a Genesios cap. 28, § 12.

b Igitur anno Christi 1224; nam 1226 obiit.

c Incipiebat hoc jejunium a festo Assumptionis beatissimæ Virginis Mariæ, protrahebaturque usque ad festum Dedicationis S. Michaelis archangeli, ut supra dictum est num. 126.

d Ex Proverbiorum cap. 23, § 27.

e Apud Celanensem in Vita num. 95 legitur Sanctus ipsem librum aperuisse. Verisimile est, Bonaventuram hoc adjunctum ab aliis Sancti sociis accepisse.

f Ex Cantorum cap. 8, § 6 et 7.

g S. Bonaventuræ præveraverunt Tres Socii, qui in Appendix num. 69 aiunt, id factum esse quodam mane circa festum Exaltationis sanctæ Crucis. Celebretur hoc festum die 14 Septembri. Cum vero nullus veterum diem ipsum impressorum stigmatum determinaverit, non eadem est recentiorum de eodem opinio, de quibus consulte Commentarium prævium num. 390 et sequenti. Ceterum festum Impressum sacrorum stigmatum annuo Officio in Ecclesia recolitur die 17 ejusdem mensis Septembri.

h Speraverat scilicet ex tripla apertione libri Evangeliorum (ut num. 190 dictum est) S. Franciscus, fore ut pro Christi fide occideretur.

i Hic idem videtur cum illo Illuminato, qui supra num. 154 dicitur cum S. Francisco ad Soldanum Aegypti accessisse.

k Isaiae cap. 24, § 16.

l Solus biographus Bonaventura tradidit, S. Franciscus habeat aliquibus fratribus, quos sacra stigmata tamen latere non poterant, revelasse, haud dubie edictum ab ipsis Sancti Sociis, quos consuluit. Et sane, nisi Franciscus revelasset, quis scire potuisse apparitionem Seraphini, quam nemo præter ipsum legitur vidisse? Verisimillimum tamen est, paucos illos socios, quibus revelaverat, secretum servasse, quamdiu Sanctus supercivit.

m Hoc certe malo cum S. Bonaventura suspicari, Octobris Tomus II.

quam cum compilatore Speculi Vitæ S. Francisci et Sociorum credere, promissum tunc fuisse S. Francisco fore, ut post obitum in die natalitiæ sui, singulis annis ad purgatorium descendens, omnes Trium Ordinum, quos instituerat, animas inde educeret in paradisum; hocque ab ipso Francisco post mortem suam, habitu peregrini fratris Minoris alteri Minoris apparente, aliquando revelatum fuisse; ut legitur in ejusdem Speculi editione Metensi fol. 98 verso, et in Bosquieriana centuria secunda cap. 12.

n Reate, incolis Rieti, civitas episcopalis est distinctionis Pontificia in Umbria, uti alibi jam annotavi. Hinc provincia Reatina.

o In Waddingo desunt ista: Suo loco posterius adnotandis. Adnotantur autem infra cap. 16, § 1.

p Sacra Francisci stigmata a testibus oculatis fide dignissimis probata fuisse, diserte etiam asseruit Gregorius IX Papa in litteris super hoc argumento datus, quas vide in Commentario prævio § 23.

q Waddingus in Annalibus ad annum 1228, num. 78 nominat aliquot Cardinales, qui hujusmodi hymnos et prosas de S. Francisco scripserunt, quorum etiam apud me fiet mentio in Gloria posthuma.

r Hic Alexander IV sacra illa stigmata etiam litteris editis confirmavit, in quibus non immerito visus est S. Antonius innuisse, sese eadem propriis oculis vidisse. Adi Commentarium prævium num. 379 et sequenti; ubi etiam, se illa palpasser manibus E suis, verisimiliter insinuavit.

s Intra cap. 18.

t Namirum Elias, ut habet Celanensis in Vita num. 95.

u Simile quid de fratre Ruffino narrat Celanensis loco mox citato.

x Ita etiam Surius: at codex noster Ms. cum editionibus Vaticana et Waddingiana rectius habent: Inveniabant ea sanguine rubricata, nempe femoralia et tunicam; præmisit enim S. Bonaventura num. 195 de sacro lateri vulnere: Sæpe sanguinem sacram effundens, tunicam et femoralia respergebant.

y Adi hujus Vitæ num. 9.

z Vide ibidem num. 12 et 13.

aa Ibidem num. 50.

bb Ibidem num. 50.

cc Ibidem num. 55.

dd Lege Prologum huic Vitæ præfixum num. 2.

CAPUT XIV.

De patientia ipsius, et transitu mortis.

C hristo jam igitur cruci confixus Franciscus, tam carne quam spiritu, non solum Seraphico amore ardebat in Deum, verum etiam sitiebat cum Christo crucifixo multitudinem salvandorum. Faciebat proinde, quoniam propter excrescentes in pedibus clavos ambulare non poterat, corpus emortuum per civitates et castra circumveyhi, ut ad crucem Christi ferendam ceteros animaret. Fratribus quoque dicebat: Incipiamus, fratres, servire Domino Deo nostro, quia usque nunc parum profecimus *a*. Flagraba etiam desiderio magno ad humilitatem redire primordia, ut leprosis, sicut a principio, ministraret; corpusque jam præ labore collapsum revocaret ad pristinam servitatem. Proponebat, Christo duce, se facturum ingentia, et fatigentibus membris, spiritu fortis et servidus, novo sperabat certamine de hoste triumphum. Neque enim languor vel desidia locum habet, ubi amoris stimulus semper ad majora perurget. Tanta autem in eo carnis ad spiritum erat concordia, tanta obedientia promptitudo, quod, cum ille ad omnem niteretur sanitatem pertingere, ipsa non solum non repugnaret, sed præcurrere niteretur.

206 Ut autem Viro Dei cumulus meritorum accresceret, quæ omnia vere in patientia consummatur; cœpit infirmitatibus multimodis laborare tam corporis infirmitates fert patientissime,

Fracto corpore, non animo,
ad perfectiora
sempre enilitur:
F

85 gravior,